

кінотеатрах, будинках культури, на підприємствах, у навчальних закладах тощо. Для цього підбиралися дотичні до соціальних тем кінофільми (про виховання прийомних дітей у сім'ї, у неповній сім'ї; самогубство дітей; про соціальні цінності тощо). [3].

Упродовж 1947–1990 рр. Товариство «Знання» в Україні особливу увагу приділяло педагогічному всеобучу батьків через засоби масової інформації (ЗМІ) Союзного теле- та радіомовлення, а також через науково-популярні й літературно-художні видання. Зокрема, радіопередачі «Дорослим про дітей», «Юність», «В родинному колі» тощо, журнал «Наука і життя» (з 1965 р. «Наука і суспільство»), газету «Радянська освіта», а також брошури на педагогічну тематику.

Отже, Товариство «Знання» в Україні у 1947–1990 рр. проводило широкомасштабну громадсько-просвітницьку діяльність з педагогічного всеобучу батьків. Стало засновником таких форм педагогічного всеобучу батьків, як: лекторії для батьків, «Народні університети педагогічних знань», «Школи молодій матері», «Школи для батьків», консультаційні пункти при дитячих і жіночих консультаціях, педагогічний всеобуч через ЗМІ, радіомовлення, науково-популярні й літературно-художні видання.

Список використаних джерел

1. Енциклопедія сучасної України. За редакцією М. Ю. Рябчук, 2006. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=31976
2. Кушерець В. І. Час нового просвітництва, Київ, «Знання» України, 2018. 291 с.
3. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України Ф. 4618, Спр. 1; 41; 73; 77; 225; 970; 974; 1082.

УДК 373.3(477.87)

Віконь А.М.,
магістрант спеціальності 013 Початкова освіта,
Мукачівський державний університет

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ «ШКОЛИ ПІД ГОЛУБИМ НЕБОМ» В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Важливою складовою сучасних історико-педагогічних досліджень є історія педагогічних персоналій - «творчих біографій та послідовне систематизоване висвітлення сукупності педагогічних поглядів окремих педагогів або видатних діячів, мислителів, що працювали в галузі освіти та виховання» [1, с. с. 5-6]. У ряду відомих українських педагогів чільне місце посідає педагог-гуманіст, автор оригінальної педагогічної концепції - В.О. Сухомлинський (1918-1970). Його педагогічна спадщина не втратила актуальності й сьогодні і є невичерпним джерелом педагогічної мудрості, знань про зміст та методи виховання підростаючого покоління. Актуалізація педагогічних ідей В. Сухомлинського дозволяє окреслити чіткі орієнтири розвитку освіти ХХІ століття, спрямованої на формування творчої особистості через індивідуальний підхід до кожного учня, розвиток його нахилів та умінь, здібностей і потреб. «Педагогічна концепція В.Сухомлинського, - зазначає Т. Кочубей, - поклала початок новій філософії взаємин у системах «учитель-учень», «дорослий-дитина», накреслила домінантні завдання дошкільної й шкільної підсистем – навчити дитину мислити, навчити її жити, створити умови для її самореалізації» [2, с.4].

Науковий доробок В.Сухомлинського є предметом численних наукових досліджень: І.Бех, Л.Бондар, В.Василенко, В.Вашуленко, В.Волошина, О.Дзевєрін, В.Кремень, М.Кузін, М.Любицина, О.Савченко, О.Сухомлинська, Т.Сущенко, М.Ярмаченко та ін. Також, педагогічна концепція В. Сухомлинського знайшла відображення в численних дисертаційних дослідженнях, є предметом обговорення науково-практичних коефренцій та педагогічних читань.

З-поміж багатоаспектної та багатогранної педагогічної спадщини видатного українського педагога, ми хотіли виокремити його збірку оповідань та казок «Казки школи

під голубим небом» [4]. Про школу під голуби м небом В. Сухомлинський писав так: «Що таке Школа під Голубим Небом? Теплий літній вечір. На голубому небі спалахує перша зірочка. Щодня до мене приходять діти. Дошкільники, першокласники, другокласники... Ми сідаємо під столітнім дубом. Замовкає село, засинає степ, із саду долинають таємничі звуки, спить озеро. Увесь світ навколо нас спить, лише зірочка в небі мерехтить та цвіркун співає. Це і є наша Школа під Голубим Небом. Діти приходять у світ казки. У ці прекрасні літні вечори ми стаємо письменниками – складаємо казки. Все, що ми бачимо-здається нам у ці дивовижні години казкою. Школа під Голубим Небом – це джерело живої думки і слова, до якого я щодня приводжу вас, щоб ви стали людьми великої душі, розумними, сердечними, мудрими мислителями. Тридцять п'ять років я торкаюсь словом до вашої душі. Десятиріччя праці – нелегкої, але радісної – переконали мене: казка, творчість – це найтонший і найніжніший дотик. Казка – дитинство думки. Вона робить світ дитинства яскравим і цікавим. Ми написали тисячі казок. Хто ж їх автор? Це чудова українська ніч, і декілька поколінь маленьких дітей, і я — всі ми творці казок Школи під Голубим Небом» [3].

Отже, збірка «Казки школи під голубим небом» вміщує велику кількість казок та оповідань морально-етичного змісту, призначених для уроків літературного читання, в тому числі й позакласного. Велике смислове й виховне значення мають твори, представлені у збірці, адже спрямовані на формування духовних і родинних цінностей, гуманістичних та естетичних почуттів, бережливого ставлення до природи, адже, як стверджував сам педагог: «Утвердити в кожній дитині доброту, сердечність, чуйність до всього живого й красивого – елементарна азбучна істина шкільного виховання, з цієї істини починається школа» [5, с. 253].

Вагомий пласт серед творів «Казки школи під голубим небом» становлять оповідання та казки пізнавального характеру, які знайомлять молодших школярів зі світом природи, звичками тварин, способом їх життя, особливостями поведінки - «Деркач і Ластівка», «Як Їжачиха приголубила своїх дітей», «Перепел і Кулик», «Покинуте кошеня».

Важливий виховний потенціал казок «Вранці на пасіці», «Квітка сонця», «Хризантема й Цибулина», «Краплина роси», «Осінні сни клена», адже їх зміст спрямований на виховання у школярів любові до природи, її краси, бережливе ставлення до неї.

Цікавими з дидактичного погляду є казки «Як здивувався Мурко» та «Флейта і Вітер», які спонукають дітей до міркування, творчості. Адже наприкінці казки В. Сухомлинський ставить питання і залишає його без відповіді, щоб надати можливість дітям поміркувати, самостійно відповісти на нього та вирішити як саме закінчиться казка.

На розвиток творчої уяви, фантазії, мислення та мовлення спрямовані його казки «Темінь і Сутінок», «Казка про Сонце», «Казка про Хмари» та ін.

Важливим для В. Сухомлинського був сам процес читання казки, зокрема він зазначає, що «без казки – живої, яскравої, що оволоділа свідомістю і почуттями дитини, – неможливо уявити дитячого мислення і мови» [5, с. 75]. Тому важливим є створення «казкового» оточення для сприймання твору, щоб підсилити його емоційне сприймання. Педагог намагався розповідати казки дітям на лоні природи, поєднуючи спостереження з проявами фантазії.

Ця педагогічна ідея набуває особливої значущості в сучасних умовах, коли, у зв'язку із вжиттям протипандемічних заходів, багато вчителів переорієнтувалися в своїй практичній діяльності на проведення уроків у відкритому просторі. Відтак, казки та оповідання В. Сухомлинського сприятимуть реалізації як навчальних цілей, так і сприятимуть гармонійному та всебічному розвитку особистості школяра, виховуватимуть моральні та духовні цінності.

Список використаних джерел

1. Гупан Н.М. Українська історіографія історії педагогіки. К.: А.П.Н., 2002. 224 с.
2. Кочубей Т.Д. Філософія дитинства в педагогічній спадщині В.О.Сухомлинського: автореф. дис. на здоб. наук. ст. канд.пед.н. зі спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки». Центральний інститут післядипломної педагогічної освіти АПН України. К., 2001. 20 с.

3. Сухомлинський В. Вогнегривий коник: Казки. Притчі. Оповідання. URL: <https://knigogid.ru/books/759725-vognegriviy-konik/toread>. Дата звернення: 30.10.2020 р.
4. Сухомлинський В. Казки школи під голубим небом / Упоряд. О.В. Сухомлинська. К.:Освіта, 1991. 191 с.
5. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 5-ти т. К. : Рад. шк, 1976. Т. 4. 1976. 640 с.

УДК 378.091.2:005

Гарань Н.С.,
канд. пед. наук, доцент кафедри педагогіки вищої школи,
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Штучна Н.,
студентка 2 курсу, магістратура ПВШ, 011 Освітні, педагогічні науки
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ТЬЮТОРСТВА В УНІВЕРСИТЕТАХ АНГЛІЇ

Модернізаційні процеси, прагнення до входження в освітньо-науковий європейський простір, упровадження нових освітніх стандартів обумовлюють нагальну необхідність оновлення змісту освітньої діяльності, функцій і ролей сучасного педагогічного працівника. Нагальною постає потреба не лише у зміні старих педагогічних позицій, а й у появі нових. В останні роки надзвичайної актуальності набуває проблема введення позиції тьютора у систему освіти України. Проте, з огляду на сучасні реалії, виникає необхідність у дослідженні історичних витоків тьюторства.

Зроблений нами аналіз науково-педагогічних досліджень, публіцистичних праць доводить, що практиками та теоретиками психолого-педагогічної науки приділено значну увагу дослідженню означеної проблеми. Так, дисертацію Іваницької О. присвячено вивченню становлення та розвитку тьюторства у закладах вищої освіти Німеччини [2]. У статті Степаненко О. визначено передумови становлення тьюторства в університетах Великої Британії. [4, с. 166-172]. У публікації Осадчої К. на основі дослідження розвитку освіти України від часів її зародження у XII ст. до сьогодення здійснено історико-педагогічний аналіз розвитку інституту тьюторства в Україні; виділено п'ять періодів еволюції тьюторства в Україні: зародження світоглядних позицій тьюторства; започаткування ідей гуманізму, особистісного та індивідуального підходу; розвиток інституту наставництва та формування педагогічної думки стосовно вимог до учителя; урізноманітнення поглядів щодо освіти підростаючого покоління, оформлення та усталення ідей тьюторства [3, с. 395-401]. Також у науковому доробку дослідників представлено аналіз основних принципів тьюторської діяльності, історична й освітня значущість тьюторства; доведено зростання актуальності тьюторства в умовах європейського вектору освіти України; висвітлено тьюторський супровід студентів з особливими потребами у закладі вищої освіти тощо [1, с.76-81; 5, с. 65-69].

Проведений нами теоретичний аналіз наукових джерел дозволяє засвідчити, що проблема становлення та розвитку тьюторства є надзвичайно актуальною та потребує всебічного розгляду.

Поняття «тьютор» означає – репетитор, домашній вчитель, наставник, опікун. Відомості про тьюторство, як однієї з форм наставництва зустрічаються в історичних довідках перших британських університетів – Оксфорді (XII ст.) та Кембриджі (XIII ст.). Вже у кінці XVI ст. тьютор стає ключовою постаттю в університетській освіті, головним завданням якого було виховання підопічних. У XVII ст. сфера діяльності тьютора значно розширюється – освітні функції починають ставати більш важливими. Тьютор почав визначати та надавати поради студентові щодо вибору та відвідування лекцій і практичних занять, допомагав у складанні плану навчальної роботи, контролював успішність студентів у навчанні та якість підготовки до університетських екзаменів.

Поступово тьютор ставав радником студента в питаннях навчальної діяльності та помічником у вирішенні виникаючих складностей і буденних проблем. Саме у XVII ст.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>